

MONI-ILMEINEN JUUSTO – KULUTTAJIEN KOKEMUKSIA JA KÄSITYKSIÄ JUUSTON KÄYTÖSTÄ JA VALINNASTA

Kulutuksen lisääntymisen ja valikoimien laajentumisen myötä suomalaisten juuston käyttö on monipuolistunut. Kuluttajien juuston valintaan vaikuttavat käyttötarkoitus ja -tilanne. Tärkeimmät valintaperusteet valittaessa juustoa arkikäyttöön ovat maku, terveellisyys ja hinta. Kotimaisia ja pohjoismaisia arkijuustoja pidettiin yhtä turvallisina ja maultaan samantapaisina. Kotimaisilta valmistajilta toivottiin lisää voimakkaan makuisia juustoja ja maukkaita vähärasvaisia juustoja. Tiedot ilmenevät Kuluttajatutkimuskeskuksessa valmistuneesta tutkimuksesta.

Moni-ilmeinen juusto-tutkimuksessa on selvitetty kuluttajien juuston käyttötottumuksia, juuston valintaan vaikuttavia tekijöitä sekä juuston tarjontaan liittyviä kuluttajakäsityksiä. Tutkimus on luonteeltaan laadullinen ja tutkimusaineisto on kerätty ryhmäkeskustelumenetelmällä. Tutkimus on osa Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitoksen (EELA) koordinoimaa yhteistutkimushanketta Kotimaisten juustojen laatututkimus. Monitieteisen tutkimushankkeen taustana on kotimaisen juuston kilpailukyvyyn edistäminen.

Juuston valintaperusteet vaihtelevat käyttötarkoituksen mukaan

Käyttötarkoitus ja -tilanne vaikuttavat juuston valintaan. Nautinnontavoittelu ja kokeilunhalu ovat tärkeitä valintaperusteita valittaessa juustoa yksityisiin herkkäluhetkiin. Juustojen valintaa juhlan juustotarjottimelle ohjaavat mieltymysten ohella kulttuuriset säännöt "sopivasta ja oikeasta" juhlatarjoilusta. Arkena valintaan vaikuttavat perheenjäsenten mieltymykset, pyrkimys terveellisiin ruokavalintoihin sekä hinta. Arkiselle juuston käytölle onkin tyypillistä pikemmin kompromissien tekeminen kuin mieltymysten mukaan toimiminen. Juuston maku on kuitenkin tärkeä valintaperuste kuluttajalle.

Terveellisyyttä toteutetaan erilaisin valinnoin

Terveellisyys on kuluttajalle tärkeää arkisessa juuston käytössä. Terveellisyyttä toteutetaan hyvin eri tavoin. Normaalisrasvaisiin juustoihin mieltyneet ja ruokatottumuksiaan terveellisinä pitävät kuluttajat kokivat vähärasvaiset juustot tarpeettomina. Osa tutkimukseen osallistuneista kuluttajista oli vaihtanut arkijuuston vähärasvaiseen tyyppiin terveydellisistä syistä. Useimmin vaihdon syynä olivat korkeat kolesteroliarvot, mutta myös pyrkimys keventää ruokavaliota. Huolehtiminen omasta tai läheisen terveydestä koettiin niin tärkeäksi, että normaalirasvaisten juustojen käyttöä pyrittiin rajoittamaan tai välttämään niiden miellyttävyydestä huolimatta. Osa kuluttajista suhtautui epäilevästi vähärasvaisiin juustoihin ja piti niitä normaalirasvaisia juustoja epäterveellisempinä. Syynä olivat epäilykset lisäaineiden käytöstä.

Arkikäyttöön kotimaista - eritystilanteisiin ulkomaista juustoa

Kotimaiset ja pohjoismaiset arkijuustot kilpailevat tutkimuksen mukaan lähes samanveroisina kuluttajan suosioista. Niitä pidettiin yhtä turvallisina ja mietoja makua samantyyppisenä. Sen takia ulkomaisen juuston valintakynnys on matala, vaikka kotimaista arkijuustoa arvostettiin turvallisena peruselintarvikkeena. Eritystilanteissa kuluttajat suosivat erityisesti ulkomaisia homejuustoja tai kotimaisesta valikoimasta erottuvia erikoisuuksia kuten emmentaljuustoja tai kotoista homejuustoa, Auraa. Juustolaji, juuston maku sekä vaihtelu- ja kokeilumahdollisuudet olivat tärkeämpiä kuin alkuperä. Valikoimien monipuolistuminen, kaupan omat tuotemerkit ja juuston näkyvä markkinointi maahantuojan tai valmistuttajan nimissä ovat hämärtäneet käsitystä juuston alkuperästä. Alkuperän selvittämistä vaikeuttaa myös se, että kaupan pakkaamisissa erikoisjuustoissa ei välttämättä ole merkintää alkuperästä. Toisaalta kuluttajat eivät tutustu tarkasti alkuperämerkintöihin ja voivat erehtyä pitämään ulkomaista juustoa kotimaisena.

Kuluttajat kaipaavat voimakkaan makuisia ja vähärasvaisia juustoja

Kuluttajien mukaan kotimainen juustovalikoima koostuu päivittäiskäyttöön hyvin soveltuvista miedoista juustoista. Miedosta makumaailmasta poikkeavat emmentalit. Kuluttajat kaipaavat kotimaiseen valikoimaan lisää arkikäyttöön soveltuvia voimakasaromisia kypsytettyjä juustoja ja entistä maukkaampia vähärasvaisia juustoja. Vähärasvaisten juustojen laadun katsottiin parantuneen, mutta edelleen käyttöä rajoittivat kokemukset ja käsitykset kumimaisesta mausta.

Lisätietoja: tutkija Merja Isoniemi, Kuluttajatutkimuskeskus, puh (09) 7726 7752,
merja.isoniemi@kuluttajatutkimuskeskus.fi

Tilaukset: Moni-ilmeinen juusto - Kuluttajien kokemuksia ja käsityksiä juuston käytöstä ja valinnasta, Isoniemi Merja, Kuluttajatutkimuskeskuksen julkaisuja 3/2002. Julkaisun hinta on 16,80. Julkaisua voi tilata Kuluttajatutkimuskeskuksesta, PL 5, 00530 Helsinki, puh (09) 7726 7718, eija.niiranen@kuluttajatutkimuskeskus.fi.